

Sygn. akt III APa 61/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Sędziowie	SSA Tadeusz Szweda (spr.) SSO del. Maria Pierzycka - Pająk
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2016r. w Katowicach

sprawy dyscyplinarnej S. S. (S. S.)

w przedmiocie zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania ukaranego do pracy w zawodzie nauczycielskim w okresie 3 lat od ukarania

na skutek odwołania obwinionego S. S.

od orzeczenia dyscyplinarnego Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej z dnia 4 grudnia 2015 r. sygn. akt OKDN.121.80.2014.2

oddala odwołanie.

/-/SSO del. M.Pierzycka-Pająk /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III APa 61/15

UZASADNIENIE

Orzeczeniem dyscyplinarnym z dnia 4 grudnia 2015r. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej utrzymała w mocy orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) z dnia

2 września 2014r., wymierzające obwinionemu nauczycielowi S. S. karę dyscyplinarną zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania do pracy w okresie

3 lat od ukarania za uchybienie godności nauczyciela w okresie od grudnia 2011r.

do marca 2012r. oraz od marca lub kwietnia 2012r. do października 2012r.

Uzasadniając zaskarżone orzeczenie, Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna

dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej przypomniła, iż w/w orzeczeniem Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) S. S. został uznany winnym tego, że w okresie od grudnia 2011r. do marca 2012r., wykorzystując swoją pozycję nauczyciela, nadużył zaufania uczennicy klasy drugiej Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół (...) nr (...)w C. - J. J. - wówczas siedemnastoletniej, nawiązał z nią romans i wykorzystał seksualnie, doprowadzając kilkakrotnie do obcowania płciowego. Stosunki seksualne z uczennicą odbywał m.in. na terenie Zespołu (...) w C.;

w okresie od marca lub kwietnia 2012r. do października 2012r., wykorzystując swoją pozycję nauczyciela, uwodził uczennicę klasy drugiej Liceum Ogólnokształcącego

w Zespole Szkół (...) w C.

P. S.. Podczas wycieczki do B. w październiku 2012r., na której był opiekunem, nakłonił ją do spotkania sam na sam i próbował pocałować, czym uchybił godności zawodu i obowiązkowi nauczyciela, określonym w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2014r. poz. 191

z późn. zm.), za co, w myśl art. 75 ust. 1 cyt. ustawy, podlegał odpowiedzialności dyscyplinarnej i na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 3a powołanej ustawy została mu wymierzona kara zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania ukaranego do pracy

w zawodzie nauczycielskim w okresie 3 lat od ukarania.

Jednocześnie przypominając, iż obrońca obwinionego podnosił, że w sprawie nastąpiło przedawnienie orzekania co do popełnionego czynu, jednakże stanowisko to nie mogło zostać podzielone, z uwagi na brzmienie adekwatnych unormowań Karty Nauczyciela. Zgodnie bowiem z art. 81 tej ustawy, postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 3 miesięcy od dnia uzyskania przez właściwy organ, przy którym powołana została komisja dyscyplinarna - wiadomości

o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary i po upływie 3 lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli jednak czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa. Komisja zarazem przypomniła, iż zarzucane czyny miały miejsce w okresie od grudnia 2011r. do marca 2012r.

oraz w okresie od marca lub kwietnia 2012r. do października 2012r., zaś (...) Kurator Oświaty uzyskał informację o czynie w dniu 25 lutego 2014r., a Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) postanowieniem z dnia 20 maja 2014r. wszczęła postępowanie dyscyplinarne, nie został więc przekroczony okres trzech miesięcy. Nie został również przekroczony okres trzech lat od popełnienia czynu. Dnia 2 września 2014r. zostało wydane orzeczenie dyscyplinarne. Zarazem, zdaniem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej, zachowaniem swoim obwiniony uchybił obowiązkowi rzetelnego realizowania zadań związanych z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym dbaniu

o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich, określonych w art. 6 Karty Nauczyciela.

We wniesionym odwołaniu obwiniony podniósł - jako zasadniczy - zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 81 ust. 1 ustawy z 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela w zw. z art. 101 § 1-4 k.k. w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez utrzymanie w mocy orzeczenia komisji dyscyplinarnej I stopnia, wymierzającej obwinionemu karę dyscyplinarną, mimo przedawnienia karalności czynów dyscyplinarnych zarzuconych obwinionemu z uwagi na upływ trzech lat

od dat wskazanych w zarzutach do momentu wydania przez komisję dyscyplinarną

II stopnia orzeczenia dyscyplinarnego.

Ponadto, skarżący podniósł także zarzuty:

- naruszenia przepisów postępowania, a to § 16 ust. 3 w zw. z § 25 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 1998r.

w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego, poprzez utrzymanie w mocy orzeczenia komisji dyscyplinarnej I stopnia, w sytuacji oddalenia przez komisję dyscyplinarną

I stopnia wniosków dowodowych obrońcy obwinionego o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków, zgłoszonych na okoliczność czynów zarzuconych obwinionemu oraz postawy obwinionego po dacie wskazanej

w zarzutach, mimo, iż powołane przepisy gwarantują obwinionemu prawo do obrony, w tym do zgłaszania wniosków dowodowych i dają komisji dyscyplinarnej prawo do oddalenia wniosków dowodowych tylko w sytuacji, gdy okoliczności, którym mają służyć powołane dowody, nie mają znaczenia dla rozpoznawanej sprawy;

- naruszenia przepisów postępowania, a to § 25 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 1998r. w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego, poprzez utrzymanie w mocy orzeczenia komisji dyscyplinarnej I stopnia, w sytuacji oddalenia wniosku obrońcy obwinionego o wezwanie na rozprawę świadka K. B., co do którego rzecznik dyscyplinarny wniósł o odczytanie jego zeznań, zamiast wzywania na rozprawę, mimo, iż powołany przepis nakazuje komisji dyscyplinarnej uwzględniać wnioski obwinionego lub jego obrońcy w w/w przedmiocie i nie dopuszcza żadnego wyjątku od wskazanej zasady, a tym samym - naruszenie prawa obwinionego do obrony;

- rażącej niewspółmierności kary wymierzonej obwinionemu, nieuwzględnienia okoliczności, iż obwiniony nigdy wcześniej nie był karany dyscyplinarnie, był wielokrotnie nagradzany za osiągnięcia w pracy nauczyciela, od czasu popełnienia czynu upłynął znaczny okres, podczas którego nastąpiła po stronie obwinionego nie tylko autorefleksja, ale także zmiana postawy, podjęcie terapii, co wskazuje, iż kara nagany z ostrzeżeniem byłaby wystarczająca dla osiągnięcia celów postępowania dyscyplinarnego.

Wskazując na powołane zarzuty, odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia dyscyplinarnego Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej w całości, uchylenie poprzedzającego

je orzeczenia dyscyplinarnego Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli

przy Wojewodzie (...) z dnia 2 września 2014r. w całości oraz umorzenie postępowania, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia dyscyplinarnego Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej oraz poprzedzającego je orzeczenia dyscyplinarnego Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) z dnia 2 września 2014r., znak: KDN 23/2014 w całości i przekazanie sprawy Komisji Dyscyplinarnej

dla Nauczycieli przy Wojewodzie (...) do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając swoje stanowisko, skarżący podniósł, iż Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji Narodowej utrzymała w mocy orzeczenie dyscyplinarne komisji dyscyplinarnej I stopnia, wymierzające obwinionemu w/w karę dyscyplinarną, zupełnie lekceważąc wykładnię art. 81 ust. 1 Karty Nauczyciela, dokonaną przez Sądy Apelacyjne w Poznaniu i Szczecinie, zgodnie z którą odpowiedzialność dyscyplinarna ulega przedawnieniu po upływie trzech lat od popełnienia czynu.

Uzasadniając zarzuty odnoszące się do uchybień, jakie miały zostać popełnione w związku z przeprowadzonym w ramach postępowania dyscyplinarnego postępowaniem dowodowym, skarżący podał, że nie przesłuchując świadków zawnioskowanych przez obrońcę obwinionego, uniemożliwiając obronie zadania pytań świadkowi K. B. oraz nie przeprowadzając dowodu z opinii biegłego z zakresu seksuologii i psychologii, komisja dyscyplinarna I instancji nie wyjaśniła szeregu okoliczności mających podstawowe znaczenie w przedmiotowej sprawie, takich, jak: kwestia, czy obwiniony popełnił zarzucony mu czyn wobec pokrzywdzonej P. S., jakie były okoliczności czynu przeciwko pokrzywdzonej J. J., czy w przedmiotowej sprawie postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte w ciągu trzech miesięcy od uzyskania przez Kuratorium Oświaty w K. informacji o podejrzeniu popełnienia przez obwinionego zarzuconych mu czynów oraz kwestii, czy obwiniony obecnie, ponad dwa lata po zdarzeniu, stwarza zagrożenie w pracy nauczyciela. Tym samym, w ocenie skarżącego, doszło do naruszenia § 30 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 1998r. w sprawie komisji dyscyplinarnych

dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego, zgodnie z którym skład orzekający jest obowiązany dążyć do wszechstronnego zbadania i wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a także przepisów § 16 ust. 3 i § 25 ust. 1

i 2 w/w aktu prawnego, poręczających obwinionemu prawo do obrony.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Odwołanie, jako bezzasadne, należało oddalić.

Sąd Apelacyjny pragnie zauważyć, iż pomimo stosunkowego rozbudowania tak zarzutów, jak i ich uzasadnienia, odwołanie obwinionego zmierza w istocie do wykazania, że w sprawie niniejszej doszło do swoistego „przedawnienia orzekania” przez Komisję Dyscyplinarną.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach, o tego rodzaju przedawnieniu na gruncie Karty Nauczyciela nie da się w ogóle mówić. Zarazem - dostrzegając w tym względzie podobieństwo unormowań występujących na gruncie Karty Nauczyciela oraz Kodeksu karnego - wypada zauważyć, iż instytucja, o której mowa w art. 81 ust. 1 Karty Nauczyciela istotnie stanowi odpowiednik instytucji przedawnienia karalności, o której mowa w art. 101 k.k., o tyle brak

w unormowaniach tej ustawy odpowiednika art. 102 k.k. określanego częstokroć na gruncie doktryny prawa karnego mianem przedawnienia wyrokowania. Wynika z tego, iż o ile doszło do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w terminach przewidzianych przez art. 81 ust. 1 Karty Nauczyciela, to - na gruncie tego przepisu w jego obowiązującym brzmieniu - brak jest wszelkich podstaw do przyjęcia, że postępowanie takie jest w jakikolwiek sposób ograniczone czasowo, czyli, że brak wydania ostatecznego orzeczenia w określonym czasie, skutkuje koniecznością umorzenia postępowania.

Taka konstatacja znajduje dodatkowe potwierdzenie w podjętych przez ustawodawcę pracach legislacyjnych zmierzających do zmiany regulacji dotyczących postępowania dyscyplinarnego nauczycieli regulowanych przez przepisy Karty Nauczyciela. Otóż, w dniu 18 marca 2016r. Sejm Rzeczypospolitej polskiej uchwalił ustawę o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw. Na mocy tej ustawy dojdzie do całościowego przemodelowania uregulowań związanych

z odpowiedzialnością dyscyplinarną nauczycieli, z jednoczesnym wyraźnym uregulowaniem kwestii przedawnienia. I tak, według treści projektowanego nowego art. 85o Karty Nauczyciela, postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte

po upływie trzech miesięcy od dnia powzięcia przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna I instancji, wiadomości o popełnieniu czynu uchybiającego godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi, o których mowa w art. 6

oraz po upływie trzech lat od popełnienia tego czynu (ust. 1). W przypadku popełnienia czynu o charakterze seksualnym na szkodę małoletniego, przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej nie może nastąpić przed ukończeniem przez niego 24 roku życia (ust. 2). Jeżeli nauczyciel, którego dotyczy postępowanie wyjaśniające, z powodu nieobecności w pracy nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg trzymiesięcznego terminu, o którym mowa w ust. 1 nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia jego stawienia się do pracy (ust. 3). Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1, wszczęto postępowanie dyscyplinarne, karalność czynu uzasadniającego nałożenie kary dyscyplinarnej ustaje z upływem 5 lat od dnia popełnienia tego czynu (ust. 4). Bieg pięcioletniego terminu, o którym mowa w ust. 4 ulega zawieszeniu od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 85f ust. 1 do dnia powzięcia przez przewodniczącego komisji dyscyplinarnej wiadomości o ustaniu przeszkody

albo o prawomocnym zakończeniu postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia (ust. 5). Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okresy, o których mowa w ust. 1 i 4, nie mogą być krótsze, niż okres przedawnienia karalności tego przestępstwa (ust. 6).

Tym samym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, na mocy nowego art. 85o Karty Nauczyciela dojdzie do istotnej zmiany stanu normatywnego dotyczącego kwestii przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej. Poprzez wyróżnienie w art. 85o

ust. 4 terminu przedawnienia karalności, uprawniona będzie konstatacja, iż brak wydania orzeczenia dyscyplinarnego w określonym czasie od daty jego wszczęcia stanowił będzie przeszkodę do ukarania obwinionego. Fakt tego rodzaju zmiany normatywnej dowodzi, że ustawodawca zamierzał w istotny sposób dokonać zmiany w tym względzie w stosunku do obecnie jeszcze obowiązującego stanu prawnego, na tle którego brak tego rodzaju regulacji. Tym samym stanowisko skarżącego, iż z obecnie obowiązujących unormowań Karty Nauczyciela da się wysnuć tego samego rodzaju wnioski normatywne, uznać należało za bezpodstawny.

Powyższe uwagi znajdują także odniesienie do treści innych ustaw dotyczących zawodowej odpowiedzialności dyscyplinarnej. I tak, art. 35 ustawy z dnia 7 maja 2009r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych

do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (jedn. tekst Dz. U.

z 2015r., poz. 1011 z późn. zm.), stanowi, iż nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego upłynęły trzy lata (art. 35 ust. 2). Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, przedawnienie przewinienia dyscyplinarnego nie następuje wcześniej, niż przedawnienie przewidziane w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) albo w ustawie z dnia 10 września 1999r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013r. poz. 186, z późn. zm.) dla tego przestępstwa (art. 35 ust. 3). Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat (art. 35 ust. 4).

Z kolei, po myśli art. 113 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o służbie cywilnej (jedn. tekst Dz. U. z 2014r., poz. 1111 z późn. zm.), postępowanie dyscyplinarne

nie może być wszczęte po upływie trzech miesięcy od dnia powzięcia przez dyrektora generalnego urzędu wiadomości o naruszeniu obowiązków członka korpusu służby cywilnej, ani po upływie dwóch lat od popełnienia tego czynu (art. 113 ust. 2). Jeżeli członek korpusu służby cywilnej z powodu nieobecności w pracy nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg trzymiesięcznego terminu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia jego stawienia się do pracy (art. 113 ust. 3). Jeżeli czyn członka korpusu służby cywilnej zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie następuje nie wcześniej, niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego (art. 113 ust. 4). Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły 4 lata (art. 113 ust. 5).

Mając na względzie treść w/w regulacji, a także procedowaną ustawę nowelizacyjną Karta Nauczyciela, trudno jest uznawać, aby de lege lata, można było podzielić stanowisko skarżącego co do przedawnienia karalności przewinień, jakich dopuścił się obwiniony.

Także i pozostałe zarzuty podniesione w odwołaniu, związane ze sposobem prowadzenia postępowania dowodowego oraz nieprzeprowadzeniem szczegółowo wskazanych dowodów, nie mogły zostać podzielone. W szczególności należy podnieść, iż z jednej strony dowody, których brak przeprowadzenia zarzucał skarżący, zmierzały do wykazania okoliczności, które mogłyby być uznane za istotne, z punktu widzenia przedawnienia karalności, a zarazem zarzuty w tym zakresie stanowiły polemikę, tak z poczynionymi ustaleniami faktycznymi, jak i ich oceną, odnosząc się zresztą w istocie do kwestii pobocznych, niemających znaczenia z punktu widzenia istoty sprawy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji, na mocy art. 385 k.p.c. w związku z art. 77 ust. 5a Karty Nauczyciela.

/-/SSO del. M.Pierzycka-Pajak /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR